

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 150 Lei la an

Redactor responsabil:
Dr. SEBASTIAN STANCA
Telefon 13—74

Biserica ortodoxă din Turda

Umilită și înghenunhiată, aruncată la marginea orașului lângă o râpă prăpăstioasă a fost ursită să stea veacuri dearândul, bisericuța ortodoxă din Turda.

Acest sfânt și mic locaș a dat neamului nostru în vremuri grele și pline de încercări în ajunul anului de criză 1848 — pe alesul Domnului, marele arhieru Andrei Baron de Șaguna.

Umila biserică de lemn s'a stins, nepunând suporta sulitele vrăjmașe îndreptate asupra ei și în locul ei s'a înfiripat altă bisericuță, care nu mai îndrășnea să-și ridice turnul prea sus ci ca o floare ascunsă, răspânda timida credință străbună a legii românești.

Împăcată cu sine, dar prea mult persecutată, aștepta vremurile de strălucire, când se poată înălța o rugă fierbinte și liberă, pentru pomenirea marelui Erou al cărui trup zace în păduricea de lângă drumul lui Traian, al marelui voevod Mihai-Viteazu.

Vremurile se scurg și raza de nădejde să revarsă, vestind răsăritul, care, în vâltoarea încăerării lumii întregi, se desprinde și apare măestos pe orizontul nostru.

Picurile nădejzii s'au prefăcut în realitate. Un gând măreț se zămislă în mințile credincioșilor ortodoxi turdeni, de a aduce mulțumiri Creatorului pentru binefacerile revărsate din belșug asupra neamului românesc prin ridicarea unui altar măreț de pietate, după obiceiul strămoșesc, a unei biserici ortodoxe române, închinată memoriei marelui voevod Mihai Viteazu. Cu multă trudă se adună o brumă de fonduri cu cari se pornește lucrarea. Planul este pregătit de dl profesor arhitect Ioan D.

Traianescu din București. În toamna anului 1925 încep lucrările conduse de firma Inginer Tiberiu Eremia dela Întreprinderile Generale Tehnice din București și biserica își înalță încet zidurile, în centrul orașului pe terenul donat de orașul Turda.

Opera măreață așteaptă realizarea, vremurile sunt mari și trebuințele sufletești multe. Într'un oraș istoric, într'un județ plin de atâtea amintiri istorice și glorioase avem nevoie de o asemenea citadelă a credinței, însă pe lângă contribuția largă a credincioșilor din acest oraș și județ, pe lângă ajutoarele date de fostul guvern e nevoie de ajutorul cât mai mare al Statului și al tuturor bii voitorilor.

Aproape 4 milioane au costat lucrările de până acum, iar scumpetea zilnică necesită aproape încă pe atât pentru terminarea edificiului.

M. Sa Regele Ferdinand când a vizitat locurile sfinte neamului nostru, sub cerul liber, a înghenunhiat la mormântul marelui voevod, de acum, când va mai veni la Turda va putea înghenunhia și în fața altarului zidit întru pomenirea marelui Voevod.

Nu trebuie să pierdem din vedere munca neobosită ce se depune din partea comitetului parohial și de construcție în frunte cu neobositul protoereu Iovian Murășian, cari muncesc din răpuzeri pentru ridicarea cât mai curând a acestui sfânt locaș atât de necesar neamului și binelui obștesc.

*

Dumineca trecută în 19 Sept. s'a pus peatra de temelie a bisericii Turda, după rânduelile bisericii noastre și în cadrul unor festivități impunătoare. De dimineață a plecat din Cluj P. S. S. episcopul Ni-

colae însoțit de asesorii cons. Dr. Seb. Stanca, Dr. Vasile Sava, A. Ludu, secr. L. Curea, diaconul A. Todoruț, primarul Clajului dl Dr. Teodor Mihali, Dr. Petru Meteș și Ant. Mandea.

La granița județului ne-a așteptat prefectul jud. Ovidiu Gritta, iar la intrarea în oraș sub o frumoasă poartă triumfală P. S. Sa a fost întâmpinat de toți frunțașii intelectuali ai orașului Turda. Primarul Dr. Gențiu ne bineventează, iar P. S. Sa răspunde impresionat de frumoasa primire.

De aci s'a format apoi un convoi impozant de automobile și trăsuri, care a traversat strada principală a orașului frumos pavoazat cu falnicul tricolor, până la gară, unde s'a făcut primirea dlui ministru Vasile Goldiș prin o vorbire adânc sâmtită a primarului Dr. Gențiu.

Domnul ministru Goldiș a răspuns mulțumind pentru frumoasa întâmpinare și promițând, că va face tot, ca să-și împlinească această datorie și justele așteptări ale credincioșilor noștri din Turda.

Convoitul s'a îndreptat spre biserica cea veche din marginea orașului unde înalții oaspeți au fost întâmpinați cu poartă triumfală, cu cântece religioase executate de un puternic cor mixt, de fanfara orașului, de mulțimea poporului, de protopopii și 20 preoți din județul Turda îmbrăcați în ornate, având în frunte pe harnicul protopop al orașului Turda, Jovian Mureșianu, care în cuvinte emoționate, după tradiție, a prezentat P. S. Sale Episcopului Nicolae Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce.

Intrând în biserică clerul a săvârșit sf. liturgie ascultată cu multă evlavie de marea mulțime a enoriașilor. Părintele consilier eparhial Dr. Sebastian Stanca a ținut o predică frumoasă, iar răspunsurile liturgice au fost date cu precizie de către corul mixt al intelectualilor din acest oraș.

După terminarea Sfintei Liturgii, s'a format procesiunea care având în frunte pe P. S. Sa Episcopul Nicolae încunjurat de clerul concelebrant cu prapori și sfinte icoane, între cântările religioase ale coru-

lui și cântecele patriotice și eroice ale fanfarei, a pornit dela biserica cea veche spre edificiul bisericii celei noi ale cărei ziduri sunt ridicate până la streșini.

Mulțimea de popor a umplut întreg edificiul, unde P. S. Sa Episcopul Nicolae cu mare solemnitate a pontificat ceremonialul punerii pietrii fundamentale și conform prescrișilor tipiconale a așezat actul comemorativ spre veșnica pomenire a tuturor celor ce au contribuit la înălțarea acestui măreț sion cu hramul Sfinților Arhangeli Mihail și Gavril, întru pomenirea marelui voivod Mihai Viteazul, care sub umbra acestei catedrale își va dormi mai departe somnul cel de veci.

La sfârșitul serviciului divin P. S. Sa episcopul nostru a rostit următoarea cuvântare:

„Nu te teme turmă mică, că bine a voit Tatăl vostru să dea voaună împărăție”.
[Ev. Luca cap. 12. v. 32.]

Domnule Ministru!

Onorat Auditoriu,

Zilele de înălțare sufletească, cari le trăim după prăbușirea regimului de asuprire și de robie, ne impun spre deslegare o mulțime de probleme.

Una din aceste îndatoriri este să scoatem biserica strămoșilor dela locurile doznice dela umilința și dela pustiul marginilor orașelor spre lumină și în senin de mulțumită către Domnul, care a binevoit a ne da împărăția, să ridicăm altare noi, potrivite cu zilele de azi și cu demnitatea bisericii noastre dreptmăritoare, de unde să răspândim cu puteri înnoite și însutite evanghelia dreptății.

Conduși de aceste sentimente curate, bunii noștri credincioși din Turda și vrednici lor conducători, au ținut spre cinstea lor, că să se gândească și ei, urmând exemplul dat dela centrul Eparhiei, la zidirea unei biserici la un loc luminat mai în centrul orașului, cum vedem, că sunt și bisericile altor neamuri, cari trăesc aici. — Nădejdea o au pu în Dumnezeu, în guvernul Țării, în conducătorii orașului și județului — căci și în trecut bisericile acești factori le-au ridicat și zidit.

În manualele de geografie pentru școalele românești, despre Turda se spune, că este un orașel cu 12.000 locuitori, dintre cari 9.000 maghiari, sași și evrei și 3.000 români și în urmă că sunt aici 10 biserici.

Un cercetător strein, venind la fața locului, a aflat numai 9 biserici, iar pe a 10-a, biserica ortodoxă, nu a putut-o afla nicăiri. Nu știa bunul om, că românii ortodoxi, ori n'au avut puțința,

ori n'au avut voie să ridice în centrele orașelor biserici cu turnuri. Nu știa din manualul de geografie și istorie, că chiar la 19 Septemvri 1810, azi 115 ani, în biserița de lemn din Turda, a fost ales de către Sinodul bisericii din Ardeal primul episcop român al Ardealului, fericitul Vasile Moga, nu putea ști, că acuși vor fi 80 de ani, la 2 Decemvrie, 1847, tot aci la Turda, în aceeași biserică, s'a ales al doilea Episcop al Ardealului Andrei Șaguna, bărbatul providențial și marele arhiereu, care în semn de mulțumită către lăcașul sfânt în care a fost ales, a restaurat biserica veche, cam așa cum am văzut-o azi.

Ne găsim deci pe locuri sfinte și sfințite, tot atâtea monumente istorice, vrednice de încrestat, de cari se leagă importante acte din viața bisericii noastre dreptmăritoare.

Și dacă vom răsfoi paginile istoriei, tot aici în apropiere, vom afla câmpia Turdei, acel verde plaiu, unde tăbări oștirea Marelui Mihaiu, care pe câteva clipe a înfăptuit visul nostru secular, trebuind să plătească cu capul și cu viața îndrăzneala sa.

Sunt de atunci 325 ani.

Regele Ferdinand, demnul urmaș al lui Mihaiu, a înjenunchiat la acest sfânt mormânt împreună cu Regina Maria în 10 Iunie 1919 la slujba parastasului ținută pe acest loc sfințit de cenușa osemintelor lui și de pietatea cu care ne apropiem de el, ca de niște moaște sfinte.

Și numai aceste momente istorice pentru un popor conștient de demnitatea sa sunt motive puternice, ca să stăruim aici la poalele Munților apuseni spălați de undele Arieșului și de lacrimile Moșilor, ca să ne afirmăm să ne luăm și cucerim locul ce ni-se cuvine, după ce ne-a dat Domnul împărăția, pentru care mucenici nenumărați în frunte cu Avram Iancu și cu mucenicul Horea au suferit moarte de martiri. Vă invit și chem pe toți fiii mei sufletești, la terenul de muncă ce ni-se deschide, la viața nouă ce ni-se îmbie, la jerifa ce ni-se cere, ca să luăm toți parte la marea operă a refacerii și regenerării naționale și bisericești. Să facem muncă pozitivă să ridicăm lui Dumnezeu altare sfinte în locul celor ce și-au făcut datoria în vremuri grele, să zdrobim capul șarpelui, care se vâra între noi în formă de desbinare, numească-se pismă, ură, invidie, ori materialism păcătos și să ne apropiem cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, ca să terminăm cu bine lucrul început, spre mărirea lui Dumnezeu și spre mărirea bisericii noastre dreptcredincioase, care ridică acest moment în amintirea Marelui Căpitan Mihaiu Viteazul.

„Nu te teme turmă mică, — că Dumnezeu a binevoit a-ți da împărăția, dar tu fă-te vrednică de ea. Inceputul s'a făcut, zorile dimineții răsar, soarele lucește și strălucește în întreagă eparhia voivodului Ștefan Cel Mare, Meșterii Manole bat cu ciocanele la Cluj, la Târgul-Murăș, la Turda, la Zălau, Baia-Mare, Teiuș, Ocnele-Murășului, ca să vorbim numai de centre mai însemnate.

Deviza noastră trebuie să fie: „Înțelegeți neamuri și vă plecați, căci eu noi este Dumnezeu“.

Să muncim până e ziuă, să scoatem din suflete păcatul și să umblăm ca fiii luminei, și vom ajunge și noi acolo, unde sunt azi cei ce au fost copii desmerdați ai Domnitorilor și stăpânilor în decurs de veacuri.

„Domnule Ministru,

Prezența D-voastră la acest praznic ne este o cheazășic și o garanță, că guvernul țării și autoritățile locale și județene se vor simți obligate să ne ajute efectiv, ca să terminăm lucrarea începută.

Biserica aceasta nu este numai biserica parohiei Turda, este biserica unui neam întreg, căci la Turda s'a desfășurat cea mai mare tragedie din istoria neamului nostru.

Biserica din Turda este biserica unui colț de țară — a Moșilor, cari mai întâiu au făcut încercări pentru desrobirea noastră și au băgat groază în tiranii asupritori de ieri.

În această biserică vor veni să se închine toți cei ce au crezut în viitorul neamului nostru și în calitățile lui neîntrecute de-a elupta cu orice jertfă desrobirea și libertatea neamului românesc.

Vă mulțumesc deci Domnule Ministru pentru cinstea ce ne-ați făcut, și Vă rugăm să stăruim la locurile cu cădere, ca să ne vie în ajutor cu fapta, ca să putem încorona cu succes opera începută spre mărirea lui Dumnezeu și spre cinstea neamului nostru și a bisericii noastre dreptmăritoare.“

*

A luat apoi cuvântul dl Vasile Goldiș, ministrul cultelor și artelor, care în cuvinte alese și cu măiestrie oratorică a arătat rolul important ce revine acestui sfânt locaș în viitorul neamului nostru în România întregită.

Trei instituții mari fac temelgia vieții o-menești, biserica, școala și statul. Școala reprezintă știința, care șormonește tainele naturii pentru ca să ușureze viața oamenilor. Biserica reprezintă idealul spiritual, iar statul pașnica împreună conviețuire a cetățenilor. Forma de azi a statului a fost concretizată cu multe jertfe. Trăinicia unui stat se poate menține numai prin cinste

și dreptate. Peste toate alcătuirile sociale dominează sentimentul înăscut firii omești despre atotputernicia lui Dumnezeu, principiul binelui. Orice lege și religie năștește acest principiu. Poporul care ține la acest principiu își creiază cele mai perfecte condiții de existență. Fericit poporul care stă în slujba bisericii și a școlii. Dl ministru mulțumește pentru cinstea ce i s'a făcut de a fi invitat la această festivitate și promite că, precum în trecut așa și în viitor, va fi cel mai credincios slujitor al bisericii și școlii românești.

Dl senator și pre edinte al comitetului parohial Dr. Valer Moldovan, în cuvinte duioase descrie istoricul plin de suferințe a românilor drept credincioși din orașul Turda și luptele de afirmare și menținere dela mica bisericuță de lemn până astăzi când istoria a venit să integreze și pe Români din Turda în drepturile lor.

Mai vorbește protopopul Jovian Mureșan și prof. Grigorie Biji arătând fazele prin cari a trecut parohia ort. din Turda până azi.

A urmat apoi un banchet la care au luat parte peste 300 persoane. Au rostit frumoase cuvântări. P. S. S. episcopul Nicolae, dl ministru V. Goldiș, prefectul Ovidiu Gritta, asesorul cons. A. Ludu, protopopul gr.-cat. Rațiu, protopopul I. Mureșan, protopopul rom.-catolic, prof. Petru Suci, adv. Mihai Moldovan și ing. Traianescu.

Seara corul mixt al intelectualilor din Turda a dat un reușit concert.

Coresp.

Conversația în misionarism

Misionarismul este disciplina practică care ne indică toate mijloacele pentru realizarea în viață a învățaturii creștine. Și aceasta realizare a unui ideal etern se face prin propovăduirea cuvântului și prin ilustrarea faptelor. Adevărul creștin nu trebuie numai predicat cu cuvântul, ci totdeauna și transformat în faptă corespunzătoare — altfel e lipsit de orice eficacitate. „Credința fără de fapte moartă este” spune ap. Iacov.

Dar precum propovăduirea cuvântului

dzeesc nu se restrânge numai la predicarea lui în formă orală, ci poate și trebuie să fie complectată și prin cuvântul scris, la fel nici predicarea orală nu se reduce numai la expunerea în forma de predică publică. Adevărat, predica e forma cea mai rodnică. Dimpotrivă, în misionarismul dezvoltat între sectari pentru readucerea lor la credința adevărată, predica publică, în fața mulțimii rătăcite, arareori e încununată de succesul dorit — fără să mai amintim mulțimea dificultăților de care se lovește misionarul până ajunge în situația de a putea predica în fața unui număr mai mare de rătăciți. Sectarii evită astfel de ocazii, de natură a le putea demasca dedesubturile criminalei lor. acțiuni învăluite în haina religiei, iar când sunt surprinși în adunare, misionarilor Bisericii le interzic cuvântul. Dar ce-i imposibil prin predică publică față de mulți, devine posibil față de singuraticii indivizi prin discuție și conversație familiară. De aci și importanța acestei forme de activitate misionară. Ba ea devine necesară când e posibilă chiar predica publică, și anume atât înainte de predică — pentru a îndemna sectarii să asiste la ea, cât și după predică — pentru a controla, lămuri și adânci efectele ei. Predica misionară are totdeauna nevoie de completare prin conversația misionară. Căci dacă ultima se face indispensabilă în activitatea pastorală de toate zilele, de un folos cu atât mai mare e în propaganda antisectară, unde cel mai eficace mijloc e tocmai tratamentul individual.

De altfel trebuie notat că și Isus, primul misionar și-a desfășurat activitatea Sa mai mult în formă de conversații și discuții decât în formă de predică. Ucenicii și-i cultivă în convorbiri — foarte instructive pentru orice păstor sufletesc, iar cu Fariseii și Saducheii se explică în discuții. Cum nu tratează cu refuz pe mai marii popoului iudeu, la fel primește și invitația vameșilor și păcătoșilor, ospătează și stă de vorbă cu ei. Discută cu cine-l ispitește și cu cine-l caută, cu femeii păcătoase și cu ucenice, cu următorii și cu judecătorii Săi, ba și cu tâlharul de pe cruce înoadă un fir de vorbă. Și mai ales două din

convorbirile lui Isus sunt de însemnătate tipică pentru misionari: cea cu Nicodim și cea cu femea samariteană. Prima oferă un exemplu de eficace discuție cu cei culți dintre necredincioșii dornici de lumină adevărată, iar a doua o raritate de artă halieutică față de cei de jos.

Dar nici ap. Pavel n'a disprețuit forma conversației în activitatea sa misionară. Vorbirile sale din sinagogile iudaice ades iau forma de convorbire, pe lângă faptul că nu vor fi lipsit nici discuții anterioare și ulterioare ținerii lor. Astfel în Atena, unde probabil sinagoga nu-i oferia teren suficient pentru o bogată activitate misionară, ap. Pavel se înființează pe piață și angajează discuții zilnice cu trecătorii. Și prin acestea pregătește terenul pentru predica din areopag și pentru înțelegerea în întregime a învățaturii sale despre creștinism.

Forma de activitate dezvoltată de Mântuitorul Hristos și de ap. Pavel, atrage deci atenția asupra valorii conversațiilor individuale în acțiunea de reconversie a sectarilor noștri. Și într'adevăr realitatea confirmă suficient acest metod misionar, căci tratamentul și lămurirea individuală a sectarilor, dau rezultatele cele mai bune. Prin urmare încă un motiv puternic de aprofundare a Sf. Scripturi, care cuprinde zăcăminte enorme de doctrină misionară.

B.

Prin Dobrogea de Sud

IV.

Caliacra, Coasta de Argint.

Din Ghiaur-Suiuciuc preț de 2 ceasuri pe jos și-ajunge până la *Capul Caliacra*. Pe hartă îți pare un strop subțiat, gata să picure din sloiul pământului românesc — în vasul mării. Acest strop e ținta noastră și ne apropiem de el pe o arșită săgetătoare. Motiv îndoit, ca să salutăm cu frenzie vasta fosforescență albastră a mării și zefirul ei răcoritor. Suntem pe un platou pietros și pășunat până la rădăcina buruienilor. Un stânjel mărunt, un bujor cu frunza ferfeniță, și niște tufe arginții de

pelin au mai putut scăpa — cu ajutorul substanțelor ce conțin — de radicalii concurenți rumegători ai botaniștilor. O gătitură subțiază țărnul până la vre-o 15 m. și prin această îngustă limbă mărginită de 2 prăpăstii intrăm pe minuscula peninsulă a Caliacrei. Cărărușa străbate pâlcuri dese de Asfodele — ne mai găsite, decât în jurul Mediteranei; în câteva clipe ajungi la pichetul de grăniceri și la far. Ești pe sfârșul sudestic al pământului nostru și ai în față ta și de cele 2 laturi în o prăpastie de peste 100 m. întinderea albastră neîntreruptă decât de saltul arcuit al delfinilor, veșnic dispuși la jocuri și hârjoneli. Pânditorul răbduriu va observa și foc. — Dacă te întorci cu fața spre continent poți vedea bine natura țărnelui de est și a celui de sud. — La dreapta țărnel de răsărit pare o rană sângerândă prin lutul ei roșu, fărâmicios și neacoperit de vegetație, decât pe vremelnicele lui tăpșane. Prăbușirile de lut în valurile mării sunt obișnuite aci. Pe toată întinderea acestui țărnel lipsesc locurile potrivite pentru popasul corăbiilor și deci el e sărac în așezări de oameni. (Lucrul se schimbă abia la Mangalia și Constanța.) Un vapor italian culcat pe o dungă și cu pupa acoperită de valuri e un argument lugubru de ocazie pentru natura refractară navigațiunii a țărnelui de est. — Spre stânga se încovoie *Coasta de Argint*, botezată astfel de un drumeț după piatra albă, văroasă, ce-i alcătuieste prăpastia. Intreaga coastă e concavă, formând un mare sân, iar uscatul înalt e tăiat pe alocurea de văi scurte, dar adânci de 100—200 m., pe costișele cărora apar izvoare îmbelșugate și reci — comori neprețuite în Dobrogea. Podișul Caliacrei stă în bătaia vânturilor, dar vârandu-se ca o pană în calea lor apără de furtuni întreaga Coastă de Argint, care din această cauză are un climat foarte apropiat de cel mediteran. Crângurile spânzurate de smochini roditori, pătează cu verde fondul de argint al țărnelui oertical — întovărășindu-se cu vița de vie sălbatică și cu alte plante, cari cresc aci ca în căminul lor din jurul Mediteranei. — Climatul cald, lipsit de vânturi și îngheț, marea domolită chiar pe timpul inversu-

nării ei pe coasta cealaltă, precum și gurile adăpostite ale văilor adânci au atras aici pe meșterii marinari ai antichității: pe Greci. Ei se retrăgeau în golfurile blânde ale porturilor înfloritoare: *Byzone* (Cavarna),

Dyonisopolis (Balcic), *Crania* (Ecrenă), unde poposiau, ori încărcau cereale și vin pentru țara lor. Ei își regăseau aici patria în climat, în vegetație, în sol. — Peretele de cretă și marnă — plin cu smocuri de smochini — are la cavarna o mare știrbitură — gura unei văi adânci servind ca port destul de activ și azi (cereale). Sunt de pomina cișmelele monumentale, zidite de Turci, închinători ai izvoarelor. Morile uriașe dovedesc belșugul vinelor de apă, cari țâșnesc și ici și colo spre fundul văii. Curioasă vale! La gură e adâncă și căscată adăpostind cu ușurință un port, iar la depărtare de un ceas dela gură — valea se pierde: un șântuleț în vârful podișului e începutul ei. — Mai departe, cam în dreptul satului *Mihali bey*, dar mai ales, *Tatar-Suiuciuc*, Coasta de Argint se schimbă pentru a ne arăta o panoramă ne mai văzută aiurea. Din depărtare îți pare o revărsare domoală de pastă alburie, sleită în mușuroaie de mărimi diferite — cleind pânză mării de râpa obișnuită a uscatului. Apropiindu-te, te găsești pe un mal neregulat, ușor coborât în linie generală, dar plin de movile și movițe lăfite, ori de piramide lunguiețe, mai ades rupte pe una din laturi. Cărarea urcă și coboară, șerpuieste și cotește — nicăiri nu-i dreaptă. Tufe emisferice de ghimpele lui Crist, (*Paliurus spina Christi*) se ridică ici — și colo, iar buruienile uscățive și păroase acopăr incomplet marna albă-cenușie. Acest mal lăjit se întâlnește în o mulțime de sâhuri neregulate cu marea, iar la dreapta se proptește de peretele tipic argintiu, bătut cu petece verzi de smochin. Acelaș material constituie râpa, ca și lata destindere a malului și asta-ți spune, că odinioară au format un trup. Prăpastia coastei era spălată de apa mării, dar un cutremur sau o alunecare pe o linie de ruptură paralelă cu țărmul, a făcut ca întreaga coastă să se prăvălească în undele mării, dând această curioasă și neuitată învălurire a țărmului. Piatra alburie re-

flectează razele solare pricinuind un potop de lumină și cum boarea mării se stinge în atâtea dâlme, dogoreala te zăpăcește, încât te crezi umblând în vis prin regiunile fierbinți ale lecturilor din copilărie. Plantele se apără de săgețile căldurii cu plătoșă de peri, care împiedecă pierderea apei; iar tu nu mai știi cum să-ți păzești capul de fierbințeala văzduhului . . . Nepăsător de programa fixată, o iei la stânga spre mare, pentru a te răcori în apele ei. În sfârșit după o coamă mai ridicată iată și *Balcicul*, pogorît de pe podiș pe priporul unei văi până în undele mării. Aceeaș vale scurtă, cu o repede și largă deschidere — ca la Cavarna — cuprinde acest atât de pitoresc oraș al nostru. Construcția caselor și portul oamenilor îți aduc aminte de călătoriile tale prin Orient, iar migdalii, smochinii, rodiile și leandrii îți trezesc reminiscențe din crângurile mediterane . . . Aci, unde zăpada-i oaspe efemer, iar vara ține 6 luni, a fost așezarea de căpetenie a corăbierilor elini, cari au închinat adăpostitul lor port — vestit în vinuri — zeului petrecerii, *Dionysos*. Portul Balcicului are azi mai mică însemnătate: ca stațiune balneară și climaterică încă nu e din cele mai cercetate. Bolnavii și vilegiaturistii noștri se feresc poate — de căldurile lui caniculare și de ariditatea jurului: nici un parc, nici un crâng, nici o umbră în apropiere. Și totuș artiștii și visătorii vin mereu la Balcic și nu se pot despărți de el . . . Nu se mai găsește la noi un colț, — unde cel ce știe privi — ar putea desluși o mai picturală armonie de lumină, variindu-și și complicându-și mereu bogăția de nuanțe după semnul de vrajă al soarelui sau lunei; nicăiri un romantic însetat de orientul pitoresc și lănced nu găsește la noi atâta farmec, ca privind pe străzile prăvălitate ale Balcicului desfășurarea vieții localnicilor sau închipuindu-și-o mai departe după cerdacurile înzăbrelite ale caselor — săracioase poate, dar îmbibate de exotic . . . Cu drept cuvânt oameni de înaltă cultură și sensibilitate și-au ridicat cuvântul pentru protecția și desvoltarea în nota-i personală a acestui colțșor de o primejduită originalitate. — M. Sa. Regina înțelegându-l,

a clădit aci un castel sub sulița unui minaret, punând artiști de mână întâi să-i decoreze interiorul în arta plină de culori și morbideță a orientului. — Trecând mai departe pe coastă întâlnești gurile proaspete — udate de izvoare și înverzite de crânguri minunate — a văilor *Batova* și *Ecrenè*. Aci e ultima comună de a noastră. Ceva mai încolo — pe coama unui deal — cărarea te oprește la pietrele de hotar. Drumul tău se mântuie aci, dar Coasta își mai prelinge Argintul înflorit cu nestemate verzi — pe lângă apele bulgare în jos.

Emil Pop.

Serviciile religioase publice. Aducem la cunoștință spre orientare On. Preoțimi ordinul Sfântului Sinod Nr. 390, prin care ni-se comunică, că On. Minister de Războiu cu adresa Nr. 4224/926, în urma constatărilor ce s'a făcut, a stabilit: *La oficierea slujbelor religioase pentru pomenirea eroilor și a celorlalte sărbători naționale Biserica ortodoxă este aceea la care trebuie să se officieze serviciul religios, indiferent de gradul erarhic pe care-l are slujitorul; iar programul oficial, odată stabilit trebuie respectat de toate confesiunile.*

Înmormântarea profesorului Vasile Bogrea. Rămășițele pământești ale savantului profesor și om de știință, Vasile Bogrea, au sosit dela Viena Sâmbătă la orele 11 și au fost transportate și așezate pe catafalc în vestibulul Universității. În cursul nopții au priveghiat câțiva studenți universitari, foști elevi ai săi, iar Duminecă la orele trei s'a făcut prohodul. Serviciul divin s'a oficiat de protopopul VasIU, asistat de preoții V. Spatar și A. Mușat iar răspunsul a fost dat de către corul episcopiei. După terminarea prohodului protopopul VasIU într'un magistral panegiric a reliefat personalitatea și activitatea plină de merite a defunctului. Au roștit apoi frumoase cuvântări dl prof. Silviu Dragomir și N. Bănescu. Dl Bogdan-Duică vorbește în numele Academiei române. Dl prof. Bratu, în numele facultății de științe, căpitanul Paul în numele ofițerilor cari au fost elevi ai marelui dispărut, d-nii Pasca, licențiat în filozofie, Noveanu, Cuparencu și profesorul Bittai, în numele maghiarimii. După aceasta sicriul defunctului a fost coborât și așezat în carul mortuar, acoperit

cu peste 40 de cununc și jerbe de flori. O companie de soldați a dat onorul. Muzica militară a cântat marșul funebru și rămășițele pământești însoțite de peste o mie de oameni au fost petrecute până la cimitir. La cimitir au mai vorbit d-nii profesor Nicolae Drăgan, P. Roșca directorul șc. normale și un student în numele studenților moldoveni. La orele 5 sicriul a fost coborât în groapă în hohotele de plâns ale rudeniilor și ale întregii asistențe.

România în Societatea Națiunilor. În ședința de Joi Adunarea a procedat la alegerea membrilor pe trei, doi și un an în consiliul Ligei Națiunilor. Pentru locurile pe trei ani au fost alese: Polonia cu 44 voturi, Chili cu 41 și România cu 30 voturi. Pentru locurile pe doi ani: Columbia și Olanda cu 47 voturi, China cu 34. Pentru locurile pe un an au fost desemnate fără scrutin Cehoslovacia, Belgia și Salvador. — Delegatul României dl Titulescu a fost ales președinte al comisiunii a 4-a, ceea ce-i aduce demnitatea de vicepreședinte al adunării Societății Națiunilor. Candidatura d-lui Titulescu a fost propusă de 16 delegați. Delegatul Japoniei a rostit un discurs foarte măgulitor la adresa d-lui Titulescu.

Prețul banilor. Un franc franțuzesc lei 5'94. Un franc elvețian lei 41'32. O coroană cehoslovacă lei 6'30. O liră englezească lei 1045'—. O marcă germană aur lei 54'—. Un piastru turcesc lei 1'17. 333 coroane ungurești lei 1'—. 331 coroane austriace lei 1'—. Un franc belgian lei 5'96. Un zlot polonez lei 22'90. Un dinar sârbesc lei 3'91. O drahmă bulgară lei 1'60.

Germania a intrat în Societatea Națiunilor. Adunarea Societății Națiunilor a admis în unanimitate, prin vot nominal, intrarea Germaniei în Societatea Națiunilor. Deasemenea în unanimitate a fost admisă acordarea Germaniei unui loc permanent în Consiliul Societății.

Prețul bucatelor. Negustorii cei mari de grâne, cari exportează în streinătate, sperează, că prețul grâului va scădea sub 800 lei maja metrică, pentru că oferta e mare. Începând *secara* să fie mai căutată, prețul ei s'a urcat dela 460 la 500 lei. Orzul costă în Banat și Bihor 480 până la 520 lei, calități bune de orz greu din Ardeal se plătesc cu 590—580 lei. Orzul de bere 650 lei. *Ovăs* se ofere mult, dar cumpărătorii stau încă în rezervă, de aceea se cumpără pentru trebuința zilnică cu 420 până la 450 maja metrică,

Fundația unui învățător. Alexandru Iclozan învățător în Banat a făcut o fundație de o sută mii lei, din care să se dea burse la doi elevi sau eleve cari urmează școala normală.

Grâu de sămânță. Camera agricolă a județelor Someș și Năsăud a hotărât să procure sămânță de grâu *ales* pentru agricultori, cari îl vor da, la anul, înapoi. Grăul de sămânță se va da numai celui ce se obligă că-l va sămăna în ogoară.

Nr. 5451—926.

Aviz!

Avertizăm pe O. Preoți, cari încă n'au satisfăcut circularei noastre Nr. 3053 din 27 Mai a. c. publicată în Nr. 24 din a. c. al „Renașterei“, adecă nu și-au înaintat încă cererea — cu toate datele necesare complete — pentru regularea situației lor la fondul de pensii conform noului statut, să și-o înainteze de urgență, în interesul lor propriu și pentru ca lichidarea salariilor pe trimestrul Octomvrie—Decemvrie a. c. să nu sufere întârziere din cauza aceasta.

Cluj, 22 Septemvrie 1926.

Consiliul eparhial.

Concurs

Pentru aprovizionarea alimentară a Internatului Academiei Teologice ort. române din Cluj, (Str. Nicolae Bălcescu Nr. 21) publicăm concurs.

1. Cu termin până la 1 Octomvrie a. c. pentru liferarea de **carne** de vită, vițel, porc și unsoare de porc de calitate primă și în cantitate de aproximativ 20 kgr. la zi, începând cu 2 Oct. a. c.

2. Cu termin până la 1 Octomvrie a. c. pentru liferarea de 1 1/2 vagon de **grâu** de calitate întâi.

3. Cu termin până la 15 Octomvrie a. c. pentru liferarea de zarzavaturi:

Cartofi	kgr.	800
Ceapă	”	800
Morcovi	”	700
Țeluri	”	100
Pătrângei	”	400
Sfeclă	”	400
Varză	bucăți	1000

Ofertele se vor adresa în termenul indicat și inclusive la adresa Consiliului eparhial din Cluj, strada Iuliu Maniu Nr. 36, unde se pot lua și informații.

Cluj, din ședința secției economice ținută la 21 Septemvrie 1926.

Consiliul eparhial.

Nr. 770.

2—3

CONCURS

Pentru întregirea postului de paroh în parohia *Săcalul de Pădure*, din protopopiatul Reghin se publică concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat,
2. Sesiune parohială 32 jug. cad.
3. Una zi de lucru.
4. Stolele ridicate după timpul de azi.
5. Drept de pășunat a 2 vite cu coarne și 1—2 cai.
6. Locuință parohială în stare bună cu supraedificate și grădină.

Doritorii de-a ocupa acest post își vor înainta cererile legal întocmite oficiului protopopesc din Reghin, iar spre a face cunoștință cu poporul, cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesc au voie a se prezenta în parohie în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a celebra și cuvânta.

Săcalul de Pădure, la 14 August 1926.

Președinte:

Notar:

Alexandru Runcanu,
paroh și adm. par.

Teodor Bompa,
epitrop.

Văzut:

Protopop *D. Antal.*

Ciasornice de turn !

Prima fabrică de ciasornice pentru turnuri de biserici

Proprietar: NICOLAE BOLING

Timișoara-Iosefin, Strada Dozsa Nr. 1.
(lângă fabrica de spirit)

Execută ciasornice pentru biserici, mănăstiri, școale, gări etc. precum și instalații electrice pentru oroloage, în execuție modernă și din cel mai bun material. Reparaturi și transformări ieftin și cu garanție pe mai mulți ani. — Prospecte gratis!

11—12